

Дослідницький

проект

"М а й с т р и н і
н а ш о г о
с е л а "

Керівник проекту Воробець Ю. І.

Мета та завдання даного дослідження – зібрати, дослідити і систематизувати матеріал про традиції ткацтва і вишивки в селі Спаська; порівняти і проаналізувати зразки ткацтва давніх часів і сучасності; показати доцільність використання елементів у сучасних виробках; зробити порівняльну характеристику художніх особливостей, традицій народного ткацтва с. Спаська; показати естетичне значення сучасного інтер'єру в житті народу, у формуванні національних традицій.

Розділ І

Світ душі на полотні - спадок для нащадків.

Традиції вишивки і ткацтва.

Розділ II

Люди, котрі дивують.

2.1 Краса переплетена з працею. Зв'язок поколінь.

2.3 Мудрі зберігачі народного мистецтва.

2.2 Обереги душі народної.

2.4 Сучасна інтерпретація.

Розділ III

Мистецтво вишивки та ткацтва в селі Спаська (узагальнення).

Розділ I

Світ душі на полотні - спадок для нащадків. Традиції вишивки і ткацтва.

ІСТОРИЧНІ ВІДОМОСТІ ПРО ВИШИВКУ

Вишивка - один з найбільш поширених і популярних видів народного декоративно-прикладного мистецтва в Україні. Перші документальні відомості про побутування вишивки походять з мініатюр "Ізборника Святослава" (XI ст.) та фресок Софії Київської. Розкопки поховань з перших століть після Різдва Христового також підтверджують розповсюдженість вишиваних прикрас та елементів одягу. До XIX століття вишивка існувала переважно як вжиткове (різні техніки вишивки, гаптування, тамбурна та бісерна вишивка та релігійне (церковне шитво) мистецтво, багате символікою та філософським змістом. Не втрачаючи цих рис, із XIX століття вишивка перетворюється на ремесло. Із початку XX століття вишивкові промисли потрапляють під значний вплив замовників, що призвело до деякого зниження художнього рівня виробів.

- Основною функцією вишивки є оздоблення одягу та тканин для обладнання й прикрашення житла і церков. Вишивані вироби, зокрема рушники, - неодмінний атрибут цілого ряду обрядів та ритуалів українців. Впродовж віків кожен регіон України виробив своєрідні прийоми художнього оздоблення тканин вишивкою. І хоч навіть поміж сусідніми селами існують місцеві варіанти, загальні тенденції та принципи вишивкарства є спільними для всіх

українців. Відмінності ж полягають у місці розташування орнаменту, його величині, особливостях мотивів, їх розміщенні та компонованні, барвах, колориті тощо. • Первісно вишивали лляними, конопляними нитками та нитками з нефарбованої і білої вовни. Згодом у практику вишивання увійшли і закріпились й інші види лляних, вовняних і бавовняних ниток; окрім полотна основою для вишивання почали служити батист, китайка, шовк, плис, шкіра тощо. У ряді регіонів України при вишиванні часом використовують металеві, золоті і срібні нитки, коралі, перли, "пацьорки", коштовне каміння, "лелітки" тощо

Українські вишивальниці постійно збагачували, розробляли нові техніки поверхневого вишивання з лицевого боку. Українській народній вишивці притаманні мініатюрність, чистота виконання, ювелірний характер. Дослідники стверджують, що за техніками вишивання на Україні розрізняють близько 100 типів вишивок. Сьогодні вишивка розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції - естетичну, пізнавальну, пошукову. Це показовий вид мистецтва, який зберіг, доніс до нас і стверджує дальший розвиток орнаментальної, графічної, живописної культури народу

ОРНАМЕНТИ У ВИШИВЦІ

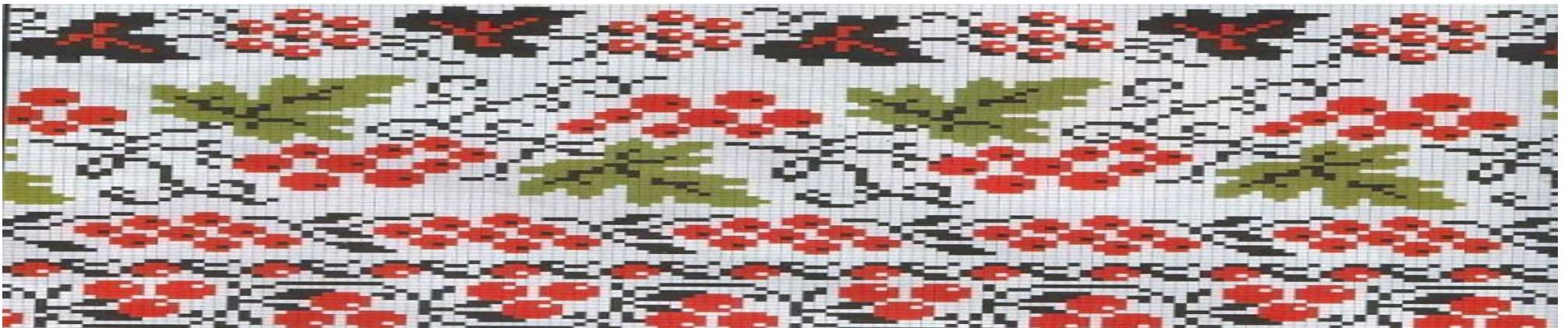
За мотивами орнаменти вишивок поділяються на чотири групи:

геометричні, • рослинні, • рослинно- геометричні, • зооморфні (тваринні)

Геометричні орнаменти, наприклад, притаманні всім видам народного мистецтва і всій слов'янській міфології. Різноманітні кружальця, трикутники, ромби, кривульки, лінії, хрести символічно відображали уявлення наших предків про світобудову, тож їхнє значення відповідне.

В основі рослинного орнаменту лежить культ поклоніння природі, рослині. Крім поширеного символу «дерево життя», який зображається стилізовано у формі листя або гілок, у вишивках з рослинним орнаментом популярні стилізовані зображення Берегині, використання таких мотивів, як «виноград» - символ добробуту, щасливого одруження, «барвінок» - символ кохання тощо

Рослинно-геометричні орнаменти поєднують в собі основи геометричного і рослинного орнаменту. Вишивкам Київщини властивий рослинно-геометричний орнамент із стилізованими гронами винограду, цвітом хмелю, ромбами, квадратами. Основні кольори білий, коралово-червоний, трапляється жовтий і голубий. Виконується вишивка хрестиком, знизуванням, гладдю

На зооморфних вишивках зображуються тотемічні й солярні тварини, а також звірі, що позначають три яруси «дерева життя». Інколи вишивальниці використовують індивідуальні мотиви, які властиві баченню візерунка певної особи. Ними можуть бути заячі та вовчі зуби, волове око, риб'яча луска тощо

Історія виникнення ткацтва

Ткацтво – це одне з найдавніших ремесел. Воно виникло ще в період первіснообщинного ладу і представляє собою тканини, з яких люди шили одяг. Згодом виникла потреба і утеплити своє житло. В цей період виникли килими. Вони були виконані найстарішою ткацькою технікою-килимовою і прикрашені простим геометричним орнаментом. Згодом стали виготовляти складні килими – наприклад, ворсові з рослинним орнаментом. А в XVIII столітті килимарство набуло вже великого поширення на Україні.

Побутовим було вживання килимів, ними прикрашали ослони, так звані полавочники, столи, скрині, підлоги, постіль, сани, завішували стіни. Килими виготовляли на верстатах двох типів – вертикальних і горизонтальних.

На вертикальних верстатах, які на центральній Україні мають назву кросна, виготовляли гладкі двосторонні і ворсові килими. Узор тканин вручну, шляхом переплітання, обвивання основи кольоровою ниткою, без застосування будь-якого допоміжного приладу – гнички чи човника. Узор орнаменту

виконувався на всю ширину основи, а ткався орнамент рапортами, між якими потім вплітався фон. Така техніка дає можливість відтворювати на килимі рослини та квіти з їх закругленими майже природними формами.

КРОСНА

Мотовило

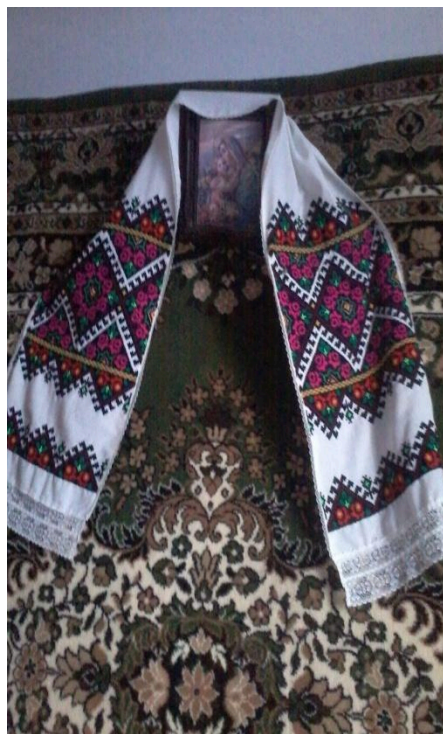
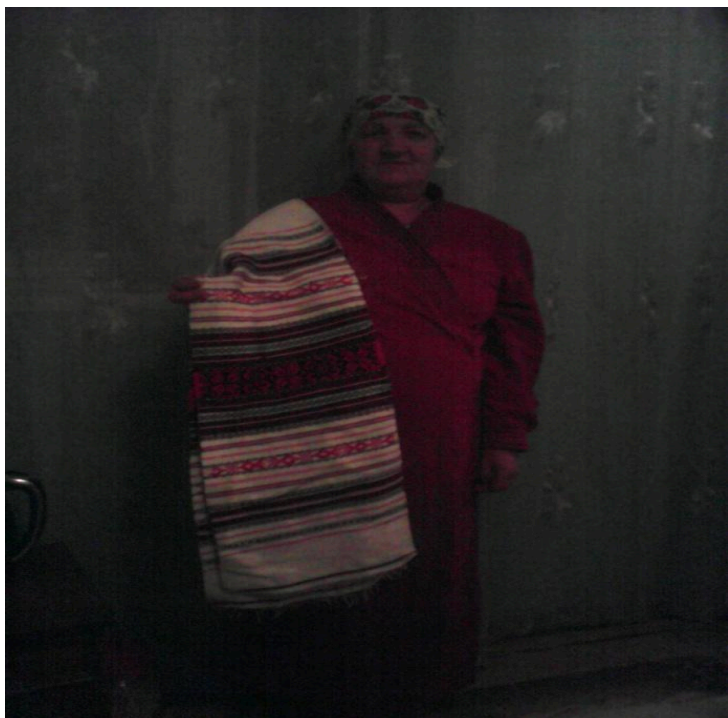
Кужівка

Розділ II

Люди, котрі дивують. Краса переплетена з працею. Зв'язок поколінь.

З давніх-давен **рушникам** надавалося важливе **образно-символічне значення**. Відповідно, важливі події в житті народу ніколи не обходилися без рушників. У вишивці знайшли відображення орнаменти, пов'язані з образами добра, краси, захисту від усього злого. **Орнаменти** рушників — це своєрідна **народна пам'ять** про сили землі та сонця.

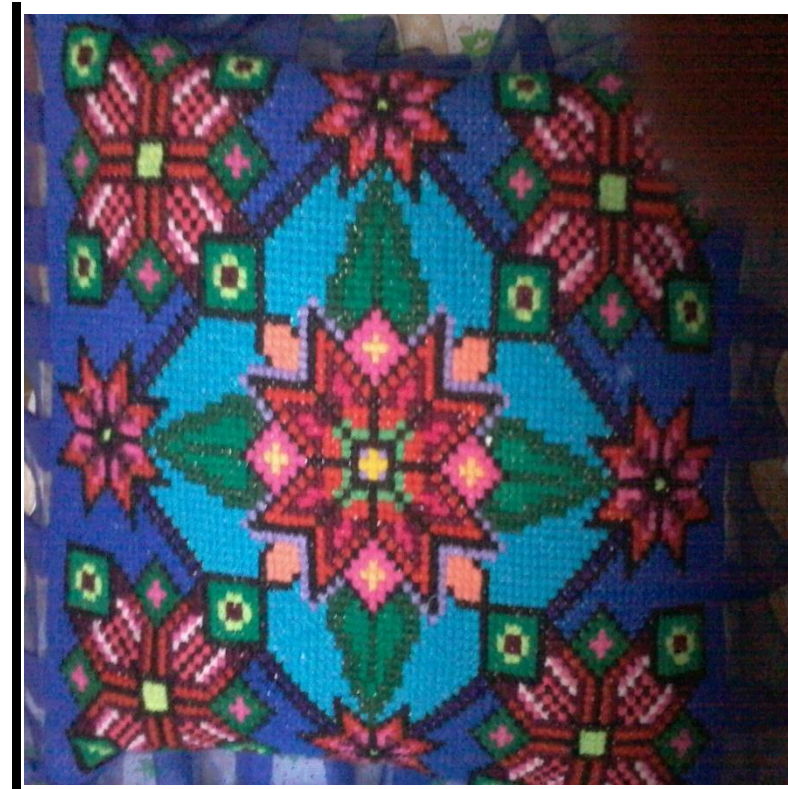
Бабуся Панті Олени - Пантя Домніка також полюбляє вишивати рушники і кожен має свою історію.... Оленка продовжує сімейні традиції....

Бабуся Поян Аліни також захоплюється вишиванням. "Цей рушник вишивала гладдю на власне весілля... Зберігаю як оберіг, хоч зараз сама" - зазначає пані . Аліна ж любить виготовляти прикраси з бісеру, щоб привити любов дівчини до такого мистецтва батьки навіть зробили верстат.

Мороз Катерина (бабуся Алексюк Ю) є володаркою тканого килима, що дорогий їй як пам"ять - перейшов у спадок від матері. Алексюк Наталія, будучи ще не заміжньою, вишила ось такий ясик. А ось Юлія ще не вміє вишивати, проте запавняє, що обов'язково навчиться.

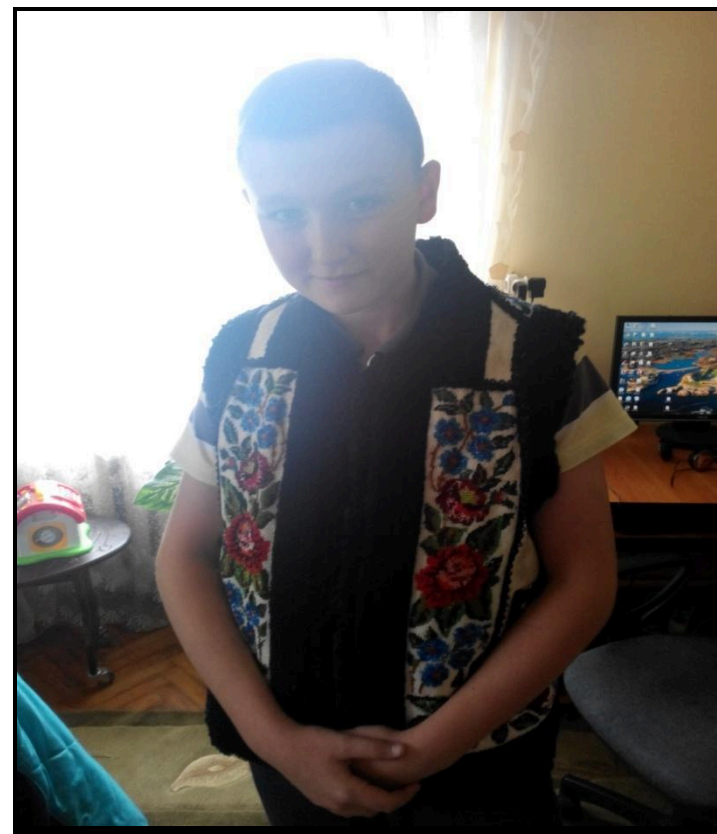

Мудрі зберігачі народного мистецтва

Рачінська Василка Василівна - майстриня села Спаська. З молодих років займалася ткацтвом домотканого полотна, забираних налавників, скорц, торбин, рушників. Спочатку ткала для потреби. Ходила навчатися від інших жінок, потім і сама навчала. Для дітей та онуків залишилося гарне придане.

Побувавши на гостинах у Василяни Василівни учні захоплено розглядали вишиті жіночі сорочки, кіптарі, трайсти та інші "скарби". З цікавістю в очах розпитували жінку про затрачений час на певну річ, кошти витрачені на матеріал. Охоче фотографувались.

Жіночі сорочки вишиті хіром (2) та цятками

Кіптарик, вишитий цятками

Фото на згадку з Рачінською В. В.

Д О Н О В И Х
з у с т р і ч е й !

